

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра плодівництва і виноградарства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

В.В. Заморський

« 8 » вересня 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Науково-асистентська практика і семінари за спеціальністю
(назва дисципліни)

Освітній рівень: доктор філософії

Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність: 203 «Садівництво і виноградарство»

Освітня програма: Садівництво і виноградарство

Факультет: плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Умань – 2020

Робоча програма науково-асистентської практики для здобувачів освітньо-наукового рівня доктор філософії спеціальності 203 Садівництво і виноградарство. Уманський НУС, 2020. 21 с.

Розробники: В.В.Заморський, Р.В.Яковенко

Погоджено:

Гарант ОНП 203 Садівництво і виноградарство В.В.Заморський

Робочу програму затверджено на засіданні

кафедри плідівництва і виноградарства

Протокол від „ 31 ” серпня 2020 року, № 13

Завідувач кафедри

„ 31 ” серпня 2020 р. В.В.Заморський
(підпис)

Схвалено науково-методичною комісією факультету плодовоовочівництва, екології та захисту рослин

Протокол від „ 8 ” вересня 2020 р., № 1

Голова А.Г.Тернавський

„ 8 ” вересня 2020 р.

© УНУС, 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		2-й рік навчання	3-й рік навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство	Нормативна	
	Спеціальність 203 Садівництво і виноградарство	Рік підготовки:	
		2020–2021	2021–2022
		Семестр	
Загальна кількість Годин – 90		3, 4-й	5, 6-й
	Освітній рівень – доктор філософії		
		Самостійна робота (год.)	
		45	45
		Вид контролю:	
	залік		

Предметом науково-асистентської практики виступають окремі дисципліни фундаментального або професійного і практичного циклу навчального плану, що відповідає напряму наукового пошуку докторів філософії та узгоджується з темою дисертаційної роботи.

Основними завданнями науково-асистентської практики є:

- набуття теоретичних знань та практичних умінь і навичок, необхідних для роботи викладачем вищого навчального закладу, зокрема умінь і навичок навчальної, методичної та організаційно-виховної роботи зі студентами;
- освоєння різноманітних методів, прийомів, форм роботи, сучасних технічних засобів навчання тощо.
- поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання за фаховими та педагогічними дисциплінами, їх практичне застосування в навчально-виховній роботі вищої школи;
- розширення та поглиблення професійної підготовки, придбання педагогічних якостей викладача;
- вироблення умінь планування навчальної роботи з урахуванням умов конкретного навчального закладу;
- підготовка та проведення занять різних типів із застосуванням різноманітних форм організації освітнього процесу, прийомів і методів навчання, спрямованих на активізацію роботи студентів;
- організація навчальної діяльності студентів на заняттях;
- виконання освітніх, організаційно-виховних і розвиваючих функцій контролю в навчанні;
- правильне використання умінь і навичок для оцінки знань студентів;
- вироблення умінь аналізу і самоаналізу проведеного заняття;
- вивчення практикантами передового педагогічного досвіду, використання отриманих знань для самостійної навчально-виховної роботи зі студентами;
- формування у практикантів стійкого інтересу до обраної професії, їх стимулювання до вивчення спеціальних та педагогічних дисциплін, необхідних для роботи;
- визначення професійної придатності практиканта до роботи викладачем вищої школи.

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Системне розуміння напряму підготовки та володіння методами наукових досліджень в області садівництва та виноградарства.

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність до розвитку і вдосконалення педагогічної майстерності, педагогічної техніки, професійних вмінь викладача вищої школи.

Фахові компетентності:

ФК 6. Ефективно керувати дослідницькою, управлінською та викладацькою роботою.

ФК 8. Знання ресурсів, доступних для дослідження у спеціальній і суміжній областях.

ФК 9. Розуміння, здатність поширювати та застосовувати на практиці принципи загально-освітніх та фахових дисциплін в галузі садівництва та виноградарства.

Програмні результати навчання:

ПР 3. Досконало володіти загальною та спеціальною методологію наукового пізнання, застосовувати її у науковій та педагогічній діяльності.

ПР 6. Створювати і проводити роз'яснювальну роботу щодо безпечних умов праці.

ПР 10. Накопичувати знання і навички з різних аспектів професійної діяльності, збагачувати свій інтелект шляхом самоосвіти.

ПР 11. Здійснювати професійну діяльність у всіх її видах, вміння логічно і послідовно доводити інформацію під час професійного та соціально-побутового спілкування.

ПР 12. Володіти методами і формами організації і проведення навчально-методичної роботи, вдосконалювати педагогічну майстерність.

ПР 16. Інтеграція, модифікація та удосконалення умінь і навичок у професійній, науковій і педагогічній діяльності.

Організація практики

Базою для проходження практики є кафедра плодівництва і виноградарства Уманського національного університету садівництва. Загальне організаційне, навчально-методичне та наукове керівництво науково-асистентською практикою здійснюють завідувач кафедри плодівництва і виноградарства та деканат факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин. Безпосереднім керівником науково-асистентської практики є науковий керівник здобувача наукового ступеня доктора філософії.

У перший день практики проводиться установча конференція, на якій аспірантам повідомляють мету і завдання практики, її тривалість, види і форми викладацької діяльності аспірантів, порядок обліку та оцінювання їхньої роботи. По закінченню практики аспіранти повинні подати звітну документацію.

Підсумки викладацької практики підводять на засіданні кафедри.

Керівництво викладацькою практикою покладається на наукового керівника аспіранта, спільно з яким на першому тижні практики аспірант складає індивідуальний план.

Для проходження практики аспірант разом з керівником вибирають навчальну

дисципліну для проведення занять.

Графік роботи аспірантів складається відповідно до розкладу навчальних дисциплін за погодженням з професорсько-викладацьким складом кафедри.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми, здобувачі наукового ступеня доктора філософії мають набути теоретичних знань і практичних умінь та навичок щодо:

– продукту діяльності – систематизації інформації в межах обраної дисципліни за окремими темами згідно з робочою програмою курсу у вигляді опорних конспектів лекційних занять та методичних розробок для проведення практичних або семінарських занять;

– процедури діяльності – способу передачі інформації студентській аудиторії через проведення лекційних та практичних (або семінарських) занять згідно графіку освітнього процесу та розробки комплексу навчально- методичного забезпечення відповідної дисципліни, включаючи організацію самостійної роботи студентів.

Таким чином, під час проходження науково-асистентської практики здобувачів наукового ступеня доктора філософії відбувається відпрацювання практичних умінь і навичок здійснювати підготовку навчально-методичного забезпечення і проведення лекційних, семінарських, практичних занять, організації самостійної роботи студентів.

Вибір дисципліни, з якої відбуватиметься науково-асистентська практика, здійснюється заздалегідь, відповідно до напрямку наукових пошуків здобувачів наукового ступеня доктора філософії та у межах тематики дисертаційної роботи.

Аспірант-практикант зобов'язаний розпочати і завершити практику у визначений термін. Під час практики аспірант зобов'язаний дотримуватись правил внутрішнього розпорядку. Аспірант повинен якісно виконувати роботу, передбачену програмою викладацької практики. Аспірант повинен підготувати всі необхідні звітні документи згідно вимог і відзвітуватись за виконану роботу.

Структура науково-асистентської практики

Під час проходження науково-асистентської практики передбачається проведення практикантом таких видів науково-педагогічної діяльності.

Організаційна робота:

– проведення консультацій з керівником практики з організаційних питань;

– виступ на конференції з коротким аналізом своєї роботи під час практики;

– короткі усні звіти здобувачів наукового ступеня доктора філософії про виконану протягом тижня роботу;

– складання індивідуального плану проходження науково-асистентської практики здобувачів наукового ступеня доктора філософії на підставі робочих навчальних планів дисциплін і планів роботи куратора академгрупи;

– ознайомлення зі специфікою роботи та організацією освітнього процесу у вищому навчальному закладі;

– ознайомлення з документацією, що ведеться у ВНЗ (Статутом вищого навчального закладу, індивідуальним планом роботи викладача, планами роботи

вченої ради факультету та вченої ради університету, планом роботи кафедри, планом виховної роботи на факультеті, журналом академічної групи тощо) та з освітніми стандартами (Законом України «Про вищу освіту», Положенням про державний вищий навчальний заклад, Положенням про організацію навчально-виховної роботи у ВНЗ, Положенням про організацію освітнього процесу у ВНЗ, Положенням про освітні ступені (ступеневу освіту), освітньо-кваліфікаційною характеристикою спеціальності, робочими програмами навчальних дисциплін).

Навчальна робота:

- відвідання занять різних типів (лекційного, семінарського та практичного), що проводять викладачі кафедри;
- спостереження та аналіз різних форм навчання у вищій школі;
- розробка, підготовка та самостійне проведення не менше п'яти практичних або семінарських занять;
- розробка, підготовка та самостійне проведення не менше трьох лекційних занять з використанням мультимедійного обладнання для демонстрації презентацій до лекційних занять;
- розробка роздаткового матеріалу (у формі тестових завдань) для письмового опитування студентів за визначеною керівником практики темою, проведення опитування за розробленими матеріалами та оцінка його результатів;
- виконання індивідуального завдання;
- проведення інших форм навчальної роботи (організація самостійної роботи студентів, консультацій тощо);
- проведення самоаналізу та самооцінки проведеної навчальної роботи.

Методична робота:

- опрацювання наукової та педагогічної літератури, самоосвіта;
- вивчення досвіду роботи викладачів вищого навчального закладу;
- розробка планів-конспектів лекцій, практичних або семінарських занять, інструкцій до виконання практичних завдань;
- проведення консультацій з керівником практики, участь у роботі науково-методичних семінарів.

Виховна робота:

- ознайомлення з планом роботи куратора академічної групи та складання його основи свого плану, його обговорення;
- знайомство з академічною групою;
- відвідування виховних заходів, кураторських годин;
- визначення теми, форми та терміну проведення кураторської години з урахуванням плану роботи куратора групи, вимог моменту (ювілеї, свята, акції тощо) та власних інтересів;
- розробка, підготовка та самостійне проведення кураторської години;
- активна участь у всій організаційно-виховній роботі групи та факультету;
- проведення індивідуальної роботи зі студентами;
- участь у профорієнтаційній роботі кафедри.

Науково-дослідна робота:

- ознайомлення з планом наукової роботи кафедри;
- участь у роботі дискусійного клубу чи наукового (методологічного) семінару

кафедри;

– проведення елементів експериментального дослідження за темою дисертаційної роботи;

– проведення наукової роботи зі студентами.

Під час проходження науково-асистентської практики здобувач наукового ступеня доктора філософії зобов'язаний:

– отримати необхідну документацію і проконсультуватися з керівником щодо її оформлення;

– своєчасно прибути на базу практики і розпочати виконання її завдань;

– ознайомитися і дотримуватися режиму роботи вищого навчального закладу і кафедри екології та безпеки життєдіяльності та кафедри геодезії, картографії і кадастру, що є базою практики;

– дотримуватись правил техніки безпеки на базі практики;

– виявляти вихованість, етичну поведінку, культуру спілкування, ввічливість, професіоналізм;

– відповідально відноситися до виконання поставлених перед практикантом керівником науково-асистентської практики завдань;

– виконати всі обов'язкові види педагогічної діяльності, проявивши при цьому свої професійні знання та навички;

– відповідати за виконану під час проходження науково-асистентської практики роботу;

– своєчасно оформити звітну документацію про проходження практики і подати її у встановлений термін керівникам практики;

– захистити звіт про виконану роботу.

В обов'язки керівника практики входить:

– постановка завдання перед практикантом;

– допомога здобувачу наукового ступеня доктора філософії (у формі консультацій та методичних рекомендацій) при підготовці всіх видів занять та методичних розробок.

– скласти і довести до відома здобувачів наукового ступеня доктора філософії план-графік проходження науково-асистентської практики;

– перед початком практики перевірити готовність бази практики;

– провести інструктаж практикантів з питань техніки безпеки та охорони праці;

– забезпечити практикантів необхідними документами для виконання програми і завдань практики;

– забезпечувати проходження практики на високому рівні відповідно до програми, контролювати забезпечення нормальних умов праці;

– здійснювати методичне керівництво виконанням здобувачами наукового ступеня доктора філософії програми практики та індивідуального завдання;

– надавати методичну допомогу практикантам щодо розробки планів проведення навчальних занять та інших заходів;

– надавати практикантам консультації з питань проходження науково-асистентської практики, виконання індивідуальних завдань та оформлення звіту;

- контролювати виконання практикантом усіх перерахованих вище видів науково-педагогічної діяльності (обов'язковою є присутність викладача при проведенні практикантом занять);
- аналізувати й оцінювати подану практикантами документацію про проходження науково-асистентської практики;
- дати підсумкову характеристику, оцінку-відгук про виконану кожним практикантом роботу;
- у складі комісії брати участь у захисті практикантами результатів науково-асистентської практики;
- за результатами практики подавати завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики з пропозиціями щодо поліпшення її організації.

Обов'язком бази практики є створення умов та можливостей для повноцінного виконання практикантом поставленого перед ним завдання;

Результатом проходження практикантом науково-асистентської практики є:

- набуття професійних навичок майбутнього викладача дисциплін циклу професійної підготовки різних освітніх ступенів спеціальності 203 «Садівництво і виноградарство» у вищій школі;
- формування професійних умінь та навичок, необхідних для успішної роботи у вищій школі;
- практичне засвоєння методики викладання дисциплін циклу професійної підготовки різних освітніх ступенів спеціальності 203 «Садівництво і виноградарство» у вищій школі та набуття практичного досвіду;
- спостереження та переймання досвіду роботи наукового керівника науково-асистентської практики.

Зміст науково-асистентської практики

Практика здобувачів наукового ступеня доктора філософії проходить у 3 етапи:

Перший етап – ознайомчий. Ознайомлення з базою практики, аналіз науково-методичної бази викладацької діяльності кафедри садівництва і виноградарства. Загальне ознайомлення з діяльністю кафедри садівництва і виноградарства, їх кадровим складом, посадовими обов'язками співробітників, планами роботи, основною документацією. Вивчення правил внутрішнього трудового розпорядку і режиму роботи кафедри садівництва і виноградарства. Формування уявлень про сутність викладацької роботи у вищому навчальному закладі. Ознайомлення із сучасним рівнем педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі. Вивчення робочих програм навчальних дисциплін, що викладаються кафедрою садівництва і виноградарства.

Другий етап – основний. Участь у викладацькій діяльності кафедри садівництва і виноградарства; участь в організаційно-виховній роботі зі студентами. Ознайомлення з конкретними темами лекційних, практичних і семінарських занять навчальних дисциплін, закріплених за кафедрою, що викладаються в поточному семестрі. Відвідування занять провідних викладачів кафедри садівництва і виноградарства. Підготовка планів-конспектів і проведення двох лекційних занять. Підготовка планів-конспектів і проведення

двох практичних або семінарських занять. Опанування передових технологій викладацької діяльності. Формування і розвиток навичок педагогічного спілкування з викладачами та студентами. Керівництво навчальною діяльністю студентського колективу; формування вмінь професійно реагувати на зміну обставин, самостійно приймати рішення і бути за них відповідальним. Підготовка плану-конспекту і проведення кураторської години. Застосування різних видів, форм і ефективних методів організаційно-виховної роботи зі студентами. Вивчення психологічного клімату у студентському колективі, індивідуальних психологічних особливостей окремих студентів.

Третій етап – підсумковий. Аналіз ефективності викладацької діяльності. Здобувачі наукового ступеня доктора філософії готують звітну документацію, яку захищають на звітній конференції. Можливе залучення практикантів до різних форм контролю знань студентів. Участь в обговоренні відкритих навчальних занять викладачів кафедр екології та безпеки життєдіяльності та геодезії, картографії і кадастру. Розробка і подання керівництву кафедр своїх пропозицій щодо підвищення ефективності навчально-виховної роботи кафедр і всього структурного підрозділу.

Індивідуальне завдання

Виконання здобувачами наукового ступеня доктора філософії індивідуальних завдань є важливим етапом у вирішенні основних завдань науково-асистентської практики. Індивідуальне завдання розробляється керівником практики і видається кожному практиканту.

Зміст індивідуального завдання повинен відповідати цілям і завданням освітнього процесу. Крім того, індивідуальне завдання повинно відповідати здібностям та теоретичній підготовці здобувача наукового ступеня доктора філософії.

Консультації та контроль виконання індивідуального завдання здійснюється керівником практики.

Індивідуальні завдання для здобувачів наукового ступеня доктора філософії повинні бути доволі складними, передбачати творчий, пошуковий підхід. Це може бути, наприклад, розробка детального сценарію нетрадиційного заняття – диспуту, сюжетно-рольової гри, колоквиуму тощо. Важливо, щоб протягом практики відбулась апробація розробленого сценарію і було виявлено, наскільки доцільно розрахований час на окремі структурні елементи, ефективні використані методики, сформовані вміння та навички практиканта.

Індивідуальне завдання може також передбачати розробку практикантом певної науково-методичної теми, присвяченої проблемам викладання у вищій школі, актуальним проблемам садівництва і виноградарства.

Оформлення результатів науково-асистентської практики, підведення підсумків, оцінювання практикантів

Після закінчення терміну практики здобувачі наукового ступеня доктора філософії звітують на кафедрі про виконання її програми. Загальна форма такої звітності – подання письмового звіту з відгуком керівника практики з оцінкою

діяльності практиканта та подальший захист. Зразок оформлення титульної сторінки звіту надано у додатку.

Письмовий звіт за результатами практики подається в установлений термін (протягом тижня після її закінчення) керівнику практики для перевірки, рецензування і допуску до захисту.

У звіті практикант зазначає характер і обсяг виконаних завдань, викладає результати своєї педагогічної діяльності, формулює власні пропозиції, робить аргументовані висновки, висловлює певні зауваження та побажання.

Розділи та окремі питання звіту мають бути чітко визначені, викладені в логічній послідовності і конкретизовані. Таблиці, ілюстративний матеріал, додатки повинні бути змістовні й оформлені відповідно до стандартів оформлення звітів наукових досліджень.

Керівник практики у відгуку характеризує рівень дисциплінованості практиканта, його морально-ділові якості, основні види виконаних робіт, оцінює педагогічну діяльність практиканта, її значення для формування вмінь і навичок майбутнього викладача, якість оформлення звітної документації, висновки та пропозиції щодо оцінки проходження практикантом науково-асистентської практики.

Після перевірки поданого звіту керівником практики і його позитивної оцінки, зафіксованої у відповідному відгуку, звіт публічно захищається практикантами. У процесі захисту здобувач наукового ступеня доктора філософії має охарактеризувати виконану науково-педагогічну роботу і відповісти на запитання членів комісії стосовно різних аспектів його діяльності під час науково-асистентської практики та опрацьованої теми індивідуального завдання. Здобувачі наукового ступеня доктора філософії можуть подати свої пропозиції щодо вдосконалення проведення науково-асистентської практики та обґрунтувати їх доцільність.

При захисті звіту про проходження практики оцінюються вміння аргументовано висловлювати власну думку; використовувати і оперувати науковою і методичною термінологією; працювати з науковою і методичною літературою, складати тези; систематизувати і узагальнювати потрібний матеріал; формулювати висновки і розробляти рекомендації щодо вдосконалення освітнього процесу; використовувати дані емпіричного характеру; використовувати здобуті фахові знання у викладанні навчальних дисциплін.

Підсумкова оцінка роботи під час науково-асистентської практики залежить від оцінки його педагогічної діяльності, якості виконання письмового звіту та своєчасності подання необхідних документів, виконання індивідуального завдання, усного захисту результатів практики (доповіді та відповідей на запитання членів комісії).

Підсумки науково-асистентської практики є предметом розгляду на засіданнях кафедри. Керівники практики звітують про результати проходження практики здобувачами наукового ступеня доктора філософії, обговорюються претензії та побажання практикантів, висловлюються пропозиції щодо поліпшення організації науково-асистентської практики, урізноманітнення засобів її проведення, використання сучасних методик і передового досвіду.

Зміст звіту з науково-асистентської практики

1. Титульний аркуш (додаток).

2. Розробка трьох лекцій (лекція має містити тему, план, мету (навчальну, розвиваючу, виховну), методи викладання, міждисциплінарні зв'язки, обладнання, перелік демонстраційного та роздаткового матеріалу, список рекомендованої літератури для вивчення теми (13-15 джерел), основний текст лекції, який має включати загальний теоретичний матеріал, тези для конспектування, а також цікаві факти, додаткову інформацію за темою, питання для інтерактивної роботи зі студентами під час заняття; перелік питань (10-15 питань) для самоперевірки знань студентів за темою лекції).

3. Презентації до лекції (20-25 слайдів з тезами лекції, графічним та картографічним матеріалом, фотографіями, схемами, малюнками, таблицями тощо, а також слайди, які доповнюють лекцію цікавою інформацією (не обмежена кількість)).

4. Розробка 15-20 тестових завдань (з однією правильною відповіддю) до лекцій для перевірки рівня засвоєння матеріалу студентами.

5. Розробка п'яти практичних або семінарських занять (основні складові: назва, мета (навчальна, розвиваюча, виховна), перелік питань для обговорення (7-10 питань), рекомендований список джерел для підготовки студентів до заняття, практичні завдання. Вищим балом оцінюється розробка нестандартного заняття.

6. Розробка кураторської години.

7. Висновки щодо проходження практики (період проведення практики, за яким викладачем та дисциплінами був закріплений практикант, які були проведені аудиторні заняття зі студентами (тема, дата, час, аудиторія), яка надана допомога викладачу в організаційно-виховній роботі зі студентами, загальні враження під час проходження практики (позитивні та негативні моменти практики, оцінка рівня підготовки практикантів до проходження науково-асистентської практики)).

8. Індивідуальне завдання.

9. Диск з матеріалами звіту.

Схема нарахування балів

Вид роботи	Кількість балів
Розробка трьох лекцій, підготовка та оформлення презентацій до них	25
Розробка п'яти практичних або семінарських занять	15
Виконання індивідуального завдання	10
Розробка кураторської години	5
Розробка тестових завдань до трьох лекцій	10

Проведення аудиторних занять (трьох лекцій, п'яти практичних або семінарських занять), інша допомога викладачу в навчальній, методичній, організаційно-виховній роботі зі студентами	30
Проведення кураторської години	5
РАЗОМ	100

1.1 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

Рекомендована література

Основна література:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник / А. М. Алексюк – К. Либідь. – 560 с.
2. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури / Л. В. Артемова. – К.: Кондор, 2008. – 272 с.
3. Василюк А. Сучасні освітні системи: навчальний посібник / А. Василюк, Р. Пахотінський, Н. Яковець. – Ніжин: Вид-во НДПУ, 2002. – 140 с.
4. Губарев В. К. Большой современный справочник школьника и студента / В. К. Губарев, З. В. Трохимова. – Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2006. – 960 с.
5. Гузій Н. В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти: монографія / Н. В. Гузій. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. – 243 с.
6. Киселева О. О. Формы организации обучения в высшей школе / О. О. Киселева. – Петропавловск-Камчатский: Изд-во КГПУ, 2001. – 56 с.
7. Навчально-методичні основи інтегрованого навчання у вищих навчальних закладах. – Харків, 1999. – 322 с.
8. Науково-практичні аспекти організації навчальної і методичної роботи в університеті / За заг. ред. В. П. Шевченко. – Донецьк, 2004. – 256 с.
9. Пащенко М. І. Технологія використання активних методів навчання /

М. І. Пащенко, В. Ф. Мішкурова, О. М. Середняцька. – К.: Наук. світ, 2003. – 94с.

10. Слостенин В. А. Педагогика: учебное пособие для студентов высших педагогических учебных заведений / В. А. Слостенин, И. Ф. Исаев, Е. М. Шиянов; [под ред. В. А. Слостенина]. – М.: Академия, 2002. – 576 с.

Допоміжна література

1. Болонський процес у фактах і документах / Упоряд.: М. Ф. Степко, Я. Л. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. – Київ-Тернопіль: Вид-во ТДПУ, 2003. – 52 с.
2. Ващенко Л. М. Школа зарубіжжя: шляхи реформ / Л. М. Ващенко, Є. М. Жебровський. – К., 1999. – 186 с.

ДОДАТОК

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

З В І Т

Про науково-асистентську практику здобувача освітнього ступеня Доктор філософії зі
спеціальності

203 «Садівництво і виноградарство»

з «_» _____ 20_р. до «_» _____ 20_р.

Здобувач – _____

(П. І. Б., підпис)

Керівник практики – _____

(посада, П. І. Б., підпис)

Рекомендована література

1. Авдєєнко А.П., Дементій Л.В., Поляков О.Є. Інтенсифікація навчального процесу та організація самостійної роботи студентів. Проблеми освіти. К., 2001. Вип.24. С. 108-111
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти в Україні: Історія, Теорія: Підручник. К.:Либідь, 1998. 560 с.
3. Бабанский Ю.К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса. М., 1982.256с.
4. Болонская декларация. Совместная декларация министров образования Европы Болонья, 19 июня 1999 года.
5. Брінкпі А., та ін. Мистецтво бути викладачем: Практ. посіб. За ред. О.І. Сидоренко. К.: Навчально-методичний центр „Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні”, 2003. 144 с.
6. Бурков В. Н. Создание и развитие конкурентоспособных проектно ориентированных наукоемких предприятий [Текст]: монография. В. Н.Бурков, С. Д. Бушуев, А. М. Возный [и др.]. Николаев: издательства Торубары Е. С., 2011. 260 с.
7. Бутко М. П. Інтелектуальний капітал як чинник модернізації регіонального економічного простору: монографія. М. П. Бутко, О. В. Попело ; під заг наук. кер. д-ра екон. наук, проф. М. П. Бутка. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2014. 372 с.
8. Ванюшкин, А. С. Композиционно-модульный подход формирования моделей управления портфелями проектов [Текст]: дис. на здобуття наук, ступеня д-ра техн. наук. Сімферополь, 2013.
9. Гольдштейн Г.Я. Стратегические аспекты управления НИОКР: Монография /Г Я. Гольдштейн. Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2010. 244 с.
10. Гонтарева І. В. Управління проектами: підруч. І. В. Гонтарева. Х. Вид. ХНЕУ, 2011. 444 с.
11. Гончаренко О. М. Права людини в Україні: навч. посіб. К.: Знання, 2008.207 с.
12. Демидов Б.А. Системная методология планирования развития, предпроектных исследований и внешнего проектирования вооружения и военной техники: Монография. Б.А. Демидов, М.И. Луханин, А.Ф. Величко, М.В. Науменко под ред.Б. А.Демидова,- К.:ИД «Стилос», 2011. 464 с.
13. Дидактика современной школы. Под ред. В.А.Онищука. К.: Рад. Школа, 1987. 350 с.
14. Дункан Вільям Р. Керівництва з питань Проектного менеджменту. За ред. С.Д. Бушуєва. Вид. 2-ге, переробл. К.: Інститут менеджменту і бізнесу, 2014. 197 с.
15. Закон України «Про наукові парки». Електронний ресурс. Доступ,-,http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T091563.htm
16. Застосування телекомунікаційних засобів у навчальному процесі (психолого-педагогічні аспекти): навчально-методичний посібник / авт. кол.; за ред. М.Л. Смульсон. – К.: Педагогічна думка, 2008. – 256 с.
17. Камлик М. І. Законодавство України про працю: збірник законодавчих та нормативних актів. К.: Атіка, 2003. 944 с.
18. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. – К.: Знання, 2009. – 387 с.
19. Морозов Є.Л. Розробка комп'ютерних додатків для підтримки прийняття рішень при

експертизі наукових проектів. Менеджер. 2012. №3. С. 154- 157.

20. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. К.: ЧП, 2007. 211 с.
21. Ноздріна Л.В. Управління проектами: підруч.. Л.В. Ноздріна, В.І. Ярощук, О.І. Полотай. - К.: Центр навчальної літератури, 2010. -432с.
22. Олійник А.Ю. Правознавство. К.: Знання., 2008. 388 с.
23. Ортинський В Л. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
24. Про Національну програму правової освіти населення: Указ Президента України від 18 жовтень. 2001 р. № 992/2001. Офіційний вісник України. К., 2001, № 43. С. 121.

25. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. К., 2000.
26. Строковий Г. В. Якість функціонування підприємства: внутрішні та аспекти: моногр. /Г. В. Строковий ; Нар. укр. акад. Х.: Вид-во НУ А, 2010. 172 с.
27. Тимошенко З.І. Болонський процес: Документи. К.: Видавництво Європейського ун-ту, 2004. 169 с.
28. Управление проектами. Под ред. И.И. Мазура, В.Д. Шапиро. М.: Омега-Л. 2010. 960 с.
29. Чужикова В. В. Методика викладання права. К.: КНЕУ, 2010. 428 с.
30. Чумаченко І.В. Управління проектами: процеси планування проектних дій [Текст]: підручник. І.В. Чумаченко, В.В. Морозов, Н.В. Доценко, А.М.Чередниченко. -К.: КРОК, 2014. 673 с.
31. Шталь Т. В. Соціальний маркетинг і соціальна відповідальність бізнесу: взаємозв'язки й результати. Т. В. Шталь, О. О. Тищенко. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2012. № 4. С. 97-104.
32. Яворська Г. Х. Педагогіка для правників: Навч. посібник. К.: Знання, 2004.335 с.

Допоміжна

1. Dinu E.M. Best practices in incentive compensation from the perspective of value-based management [Text]. E.M. Dinu, C. Ciora// The Amfiteatru Economic journal. 2012. -№31. pp. 273-285.
2. Eveleens, C. Innovation management; a literature review of innovation process models and their implications [Text]. C. Eveleens. Working Paper HAN University of Applied Sciences. No. 23. 2010. P. 112-121
3. O'Connell, D. Harvesting External Innovation: Managing External Relationships and Intellectual Property [Text]. Donal O'Connell. England/USA Gower Publishing Limited. Gower Publishing Company, 2011.
4. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник для студ., асп. та мол. викл. ВНЗ. К.: Либідь, 1998.
5. Андреев А.А. Введение в дистанционное обучение. Ч. II. М.: МЗСИ, 1997.
6. Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть. Вища освіта України. 2001. № 1. С. 11–17.
7. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. К.: Кондор, 2008.
8. Архангельский С.И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы. М., 1980.
9. Атанов Г. Возрождение дидактики – залог развития высшей школы. – Донецк, ДСУ, 2003.
10. Багашова Н. В. Світові та вітчизняні тенденції розвитку управління проектами. Режим доступу. <http://www.economy.наука.com.ua/?op=l&z=4154>
11. Бойко А.М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації. К.: ІЗМН, 1996.
12. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. – К.: ВВП «Компас», 1997.
13. Бондар В. Технологізація підготовки фахівців в умовах запровадження державних стандартів освіти. Освіта і управління. 2005. Т.8. № 2. С. 86–90.
14. Вайнцвайг П. Десять заповедей творческой личности. М., 1990.
15. Васильев Ю.В. Педагогическое управление в школе. М.: Педагогика, 1990.
16. Васянович Г.П. Педагогіка вищої школи: Навчально-методичний посібник. Львів: Ліга-Прес, 2003.
17. Вища освіта: Проблеми та перспективи розвитку: Міжнародна АН вищої освіти: Другі академічні читання. К.: МО України, 1995.2002.
18. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / Світлана Сергіївна Вітвицька. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.

19. Всесвітня декларація про вищу освіту для XXI ст.: підходи, практичні заходи та рамки пріоритетних дій, спрямованих на реформу та розвиток вищої освіти, схвалені Всесвітньою конвенцією з вищої освіти в Парижі 9 жовтня 1998 року. Образование в XXI веке. К., 2001.
20. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні. К., 1995.
21. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. К.: ІНТЛ, 1995.
22. Глузман А.В. Университетское педагогическое образование: опыт системного исследования. К.: Издательский центр "Просвіта", 1997.
23. Глущенко Л.Д. Методика комплексной оценки потенциала малого предприятия с технологическими инновациями [Електронний ресурс]. Л.Д.Глущенко, В.И. Захарченко. Val(i: Presa universitara БаДеапа, 2014. p. 79 – 86.
24. Грішнова О.А. Людський капітал (формування в системі освіти і професійної підготовки). К.: Знання, КОО, 2001.
25. Даниленко, С. М. Аналіз сучасного стану та ефективності фінансового забезпечення наукових досліджень та інновацій в Україні [Електронний ресурс] /С. М. Даниленко. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/npkntue/201017/stat_17/34.pdf
26. Дацко О. І. Застосування ціннісного підходу для забезпечення конкурентоспроможності регіону в умовах глобалізації. О. І. Дацко. Вісник Донецького національного університету. -2011. -№1. -С. 67-90
27. Державна національна програма "Освіта": Україна ХХ століття. К.: Радуга, 1994.
28. Дифференцированный подход к самостоятельной работе студентов по педагогическим дисциплинам: Учеб. пособие. О., 1995.
29. Дубасенюк О.А. Методичні рекомендації керівнику академічної групи з виховної роботи педуніверситету. Житомир, 2000.
30. Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в європейський простір вищої освіти. К.: ІВЦ "Видавництво "Політехніка", 2003.
31. Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах: Довідник для працівників вищих навчальних закладів. Вип. 1. К.: УАЗТ, 2003.
32. Зязюн І. А, Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: Навч. посіб. для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих закладів. К.: Український інститут менеджменту і бізнесу, 1997.
33. Иванова Т.В. Культурологическая подготовка будущего учителя: Монография. К.: ЦВП,2005.
34. Каніщенко Л.О., Литвин В.М. Вища школа: шляхи перебудови. К.: Знання УРСР, 1988.
35. Коменский Я.А., Локк Дж., Руссо Ж.Ж., Песталоцци И.Т. Педагогическое наследие.М.: Педагогика, 1988.
36. Конюх М.С. Формування нової філософії освіти в Україні: Соціально- філософський аналіз: Монографія. К.: Вища школа, 2001.
37. Корсак К.В. Світова вища школа: Порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів: Монографія. К.: МАУП, 1997.
38. Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи. 2-ге вид., допов. і переробл. К.: Ленвіт, 2007.
39. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник / К.: Знання,
40. Левицький А. О. Узгодження інтересів зацікавлених сторін при реалізації соціальних проєктів: аналіз проблемного поля. А. О. Левицький. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. Одеса: Вид-во ОРІЦУ НАДУ,2013. Вип. 2 (54). С. 77-80.
41. Легостаев И.И. Модульная концепция подготовки специалистов. СПб.: Науч. изд. центр "Кафедра", 1997.
42. Литвин В.М.Українська культура й освіта в контексті суспільних трансформацій. Урядовий кур'єр. 2002. 24 вересня. № 175.

43. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навч. посіб. К.: Центр "Магістр-S" Творчої спілки вчителів України, 1996.
44. Метеленко Н.Г. Моделювання процедур прийняття управлінських рішень у комунікаційній системі руху та регламентації потоку інформації промислового підприємства [Текст]. Н.Г. Метеленко. Економіка промисловості. — 2010. — № 3. — С. 110-116.
45. Микитюк О.М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих педагогічних закладах України (історико-педагогічний аспект / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. Х.: "ОВС", 2001.
46. Москаленко П.Г. Структурная модель науки как дидактическое основание системных знаний учащихся. Новые исследования в педагогических науках. Вып. 2 (58). М.: Педагогика, 1991.
47. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навч. посіб. / За ред. акад. АПН України О.Г. Мороза. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2001.
48. Національна доктрина розвитку освіти. Затверджено Указом Президента України від 17.04.2002. № 347/2002. Освіта України. № 33 за 23 квітня 2002 р.
49. Неперервна професійна освіта: Проблеми, пошуки, перспективи: Монографія / За ред. І.А. Зязюна. К.: Вид-во "Віпол", 2000.
50. Огнев'юк В.О., Фурман А.В. Принцип модульності в історії освіти. Ч. I. УПКККО Міністерства освіти України. К., 1996.
51. Оконь В. Введение в общую дидактику. М.: Высш. шк., 1990.
52. Основы педагогики и психологии высшей школы / Под ред. А.В. Петровского. М., 1986.
53. П'ятак Т.В. Оцінка ефективності інвестиційного проекту на основі внутрішньої норми доходності [Текст]. Т.В. П'ятак, ВТ. Борзенко, Ю.Б. Решетняк. Вісник НТУ «ХП». -2011. -№ 14. -С. 15-20.
54. Педагогика высшей школы / Под ред. Н.М. Пейсахова.. Казань: Изд. Каз. ГУ, 1998.
55. Педагогика и психология высшей школы: Учеб. пособие. Ростов н/Д.: Феникс, 2002.
56. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. /З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2005.
57. Педагогічна майстерність / За ред. І.А. Зязюна. К.: Вища шк., 1997.
58. Постанова Кабінету Міністрів України № 1074 "Про затвердження Положення про державний вищий заклад освіти" від 5 вересня 1996 р.
59. Сенча І. А. Оцінка ставки дисконтування соціальних проектів за методом міжчасових переваг. І. А. Сенча. Актуальні проблеми державно-гог управління: зб. наук, пр. Одеса: ОРЦУ НАДУ, 2013. Вин. 1 (53). С. 137-140.
60. Сенча І. А.Методика кількісної оцінки прийнятності соціальних проектів для суспільства /І. А. Сенча. Публічне управління: теоріятапрактика: зб. наук.пр. асоціації д-рівнаук здерж, у п р Х . : Вид-во «Док- НаукДержУпр», 2013. Вип. 1(13). С. 97-102.
61. Смоленюк П.С. Аналіз ефективності інноваційної діяльності підприємств [Текст]. П.С. Смоленюк. Економічний аналіз. 2010. № 5. С. 332-336.
62. Формула та напрями наукових досліджень зі спеціальності «Управління проектами та програмами». С.Д. Бушуєв., В.Д. Еогунський., І.В. Кононенко., //Управління проектами: стан та перспективи: VIII Міжнар. наук. практ. конф. -Миколаїв: НУК, 2012. -С. 28-31.

Інформаційні ресурси

1. <http://dspace.mnau.edu.ua:8080/jsru/handle/123456789/163> – методика викладання у вищій школі і Болонський процес
2. http://imfn.lviv.ua/mi/?page_id=61 – дидактичні і методичні вимоги до академічної лекції.
3. http://npu.edu.ua/!e-book/book/html/D/ispu_kiovist_Ficyla_Pedagogika_VSh/620.html – особливості методів навчання у вищому навчальному закладі
4. http://pidruchniki.com/11570718/pedagogika/klasifikatsiya_metodiv_navchannya_vischiy_shkoli – класифікація методів навчання у вищій школі.

5. <http://plantphysiol-bio.univer.kharkov.ua/materials/Teachmethod.pdf> – Національна система вищої
6. <http://ppt-online.org/37698> – інноваційні методи викладання у вищій школі
7. http://sociosphera.com/publication/conference/2012/138/sovremennye_metody_obuch-en-iy_a_v_vuze – методики викладання у вищій школі
8. http://studme.org/36660/pedagogika/metodika_prepodavaniya_v_vysshey_shkole – методики викладання у вищій школі
9. http://subject.com.ua/psychology/history_pedagog/41.html – історія педагогіки України.
10. <http://www.bank.gov.ua>
11. <http://www.kmu.gov.ua>
12. <http://www.management.com.ua>
13. <http://www.pedagogics-book.ru/articles/3-4.html> – методики викладання у вищій школі
14. <http://www.pmpofy.ru>.
15. <http://www.projectmanagement.ru>.
16. <https://www.stihi.ru/2011/12/27/7047> – методики викладання у вищій школі
17. Безкоштовні електронні книги, котрі можна скачати за адресою: <http://www.lessons-tva.info/book.html>
18. Державний комітет із статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
19. Єдиний державний реєстр Міжнародних організацій, членом яких є Україна. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/io-register>
20. Інтернет-сайти, присвячені управлінню проектами:
21. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
22. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
23. освіти.
24. Офіційний сайт Державного статистичного управління України <http://www.biz-registr.com.ua/?ct=12>
25. Офіційні сайти державних органів влади: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1023-12>
26. Сайт "Обучение в интернет": <http://www.lessons-tva.info/edu/edu.html>
27. Світовий банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org.ru>
28. Стандарт взаємодії з заінтересованими сторонами. AccountAbility [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.accountability.org.uk
29. Українська асоціація якості [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.uaq.org.ua/>